

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap  
t.a.v. directeur HO&S  
drs. R. Minnée  
Postbus 16375  
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

**datum**  
15 augustus 2011

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van Universiteit Leiden ten behoeve van de wo master Jeugdrecht te Leiden.

**onderwerp**  
advies nieuwe opleiding  
wo master  
Jeugdrecht  
Universiteit Leiden  
Leiden

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,  
met vriendelijke groet,

**ons kenmerk**  
2011/018

**bijlagen**  
advies CDHO

i.o. 

drs. N.M. Verbraak  
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap  
t.a.v. de staatssecretaris  
Drs. H. Zijlstra  
Postbus 16375  
2500 BJ DEN HAAG

## Advies

Geachte heer Zijlstra,

Op 7 juli 2011 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Universiteit Leiden om de wo masteropleiding Jeugdrecht als bekostigde opleiding te Leiden te verzorgen. Een gedeelte van het verslag van het afstemmingsoverleg ontbrak in het dossier. Op 13 juli 2011 is de ontbrekende informatie ontvangen en is de aanvraag door de commissie in behandeling genomen.

**datum**

15 augustus 2011

**onderwerp**

Nieuwe opleiding  
wo master  
Jeugdrecht  
Universiteit Leiden  
Leiden

**ons kenmerk**

2011/018

**bijlagen**

beoordelingskader

**Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs**

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Universiteit Leiden om de wo masteropleiding Jeugdrecht als bekostigde opleiding te Leiden te verzorgen.

**Beoordelingskader**

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

**Omschrijving van de aanvraag**

De aanvraag betreft een nieuwe interdisciplinaire masteropleiding op het snijvlak van internationaal en nationaal recht en sociale wetenschappen. Jeugdrecht wordt op dit moment als keuzevak aangeboden door een aantal universiteiten, maar er is nog geen zelfstandige opleiding gericht op dit rechtsgebied.

Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op voorwaarden a, b, c, d en e van de beleidsregel.

**Motivering**

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan voorwaarden b, d en e van de beleidsregel.

*Beoordeling voorwaarde a Beleidsregel*

De commissie is van mening dat niet is voldaan aan voorwaarde a van de Beleidsregel. In de eerste plaats betreft het hier geen opleiding die bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een gebleken behoefte aan nieuwe beroepen. De master Jeugdrecht is een opleiding waarin bestaande kennis uit diverse disciplines (o.a. strafrecht, privaatrecht, internationaal recht en sociale wetenschappen) wordt samengebracht. Dit betekent dat sprake is van doorontwikkeling van reeds bestaand onderwijsaanbod en niet van nieuw grensverleggend innovatief onderwijsaanbod zoals bedoeld in voorwaarde a van de Beleidsregel. De master Jeugdrecht komt evenmin tegemoet aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

pagina 2 van 5 *Beoordeling voorwaarde b Beleidsregel*

Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op voorwaarde b van de Beleidsregel. Het jeugdrecht vormt een terrein waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt. Tijdens de kabinetten-Balkenende was de Minister van Jeugd en Gezin o.a. verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de rechten van het kind. Dit kreeg zijn weerslag in het beleidsprogramma 'alle kansen voor alle kinderen' gericht op verbetering van de positie van het kind in brede zin; van opvoeding tot preventie en aanpak van jeugdcriminaliteit. De Minister van Jeugd en Gezin heeft op 20 november 2009 een geldbedrag ter beschikking gesteld aan de Universiteit Leiden als bijdrage aan de ontwikkeling van de nieuwe leerstoel Jeugdrecht en de realisatie van de voorgenomen masteropleiding Jeugdrecht. Verder zond de Minister van OCW in 2007 een brief aan de Colleges van Bestuur van hogescholen en universiteiten om hen te attenderen op de stand van zaken rondom de naleving van het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind waarbij Nederland in 1995 partij is geworden. De Minister beklemtoonde in deze brief het belang van het bevorderen van kennis over kinderrechten, in het bijzonder in sectoren als Onderwijs, Recht en Gedrag en Maatschappij. Door de huidige regering is het Ministerie van Jeugd en Gezin afgeschaft, maar de aandacht voor jeugdrecht is blijven bestaan. De Minister van VWS schreef in haar brief aan de Tweede Kamer van 16 november 2010 over de Europese Raad voor Onderwijs, Jeugdzaken en Cultuur dat Nederland heeft ingestemd met een resolutie gericht op integraal jeugd- en kinderrechtenbeleid. Zij verwijst in die brief ook naar een eerdere oproep van de Minister van Jeugd en Gezin om meer werk te maken van kinderrechten in Nederland. Begin 2011 is het Nederlandse Kinderrechtenhuis geopend in Leiden en in april 2011 is de eerste Kinderombudsman geïnstalleerd. De Kinderombudsman geeft gevraagd en ongevraagd advies, behandelt klachten en doet onderzoek naar mogelijke schending van kinderrechten door de overheid. Ook in punitieve zin heeft de huidige regering aandacht voor het jeugdrecht. Zo is in het regeerakkoord van het Kabinet-Rutte opgenomen dat de komende jaren een adolescentenstrafrecht ingericht wordt ter aanvulling op het bestaande jeugd- en volwassenenstrafrecht. Aanvrager heeft aangetoond dat de masteropleiding Jeugdrecht bijdraagt aan de ontwikkeling van het kinderrecht, een terrein waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt. Daarmee is voldaan aan voorwaarde b van de Beleidsregel.

#### Internationalisering

De commissie signaleert dat aanvrager internationalisering als belangrijk aspect van de onderhavige opleiding beschouwt. Internationalisering als zodanig behoort niet tot de beleidszwaartepunten en –accenten onder voorwaarde b in de Beleidsregel. Ten overvloedige plaatst de commissie hierbij enkele opmerkingen ten aanzien van het internationaliseringsaspect van de voorgenomen masteropleiding Jeugdrecht. Zoals gezegd is Nederland partij bij het VN-kinderrechtenverdrag. Bovendien is Nederland betrokken geweest bij de totstandkoming van de EU-agenda voor de rechten van het kind en in het verlengde daarvan bij de oprichting van het Europees Forum voor de Rechten van het Kind. Ook de Raad van Europa heeft een 'strategy on the rights of the child' ontwikkeld, eveneens ondersteund door Nederland. Internationalisering speelt bij de voorgenomen opleiding een rol door de samenwerking met internationale kinderrechtenorganisaties die zijn gehuisvest in het Kinderrechtenhuis te Leiden, de leerstoel Jeugdrecht die gesponsord wordt door Unicef, de samenwerking met de rechtbank Den Haag die bijzondere bevoegdheden heeft inzake internationaal familierecht en de aansluiting bij het European Network of Masters in Children's Rights. De commissie concludeert dat internationalisering zowel inhoudelijk als institutioneel een niet te verwaarlozen aspect vormt van de onderhavige aanvraag. Dit wordt door de commissie positief gewaardeerd.

#### Beoordeling voorwaarde c Beleidsregel

Aanvrager doet een beroep op voorwaarde c met het argument dat de opleiding zal leiden tot een versterking van de lokale kennisinfrastructuur. Aanvrager geeft zelf aan dat de regio Leiden geen achterstandsgebied is en dat er geen convenant met het Ministerie van OCW gesloten is om de regionale kennisinfrastructuur te verbeteren. De aanvraag voldoet derhalve niet aan voorwaarde c van de Beleidsregel.

pagina 3 van 5 *Beoordeling voorwaarde d Beleidsregel*

Naar mening van de commissie leidt het realiseren van de opleiding op langere termijn niet tot substantieel nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein en is daarmee voldaan aan voorwaarde d van de Beleidsregel.

Aanvrager heeft afgestemd met alle universiteiten in Nederland. Geen enkele instelling heeft bezwaar tegen het voornemen van de Universiteit Leiden en sommige universiteiten beschouwen de master Jeugdrecht als een waardevolle aanvulling op het bestaande aanbod aan masteropleidingen.

Aanvrager heeft een instroomonderzoek gehouden onder tweede- en derdejaars bachelorstudenten rechten aan de Universiteit Leiden. Van de 122 respondenten had 80% mogelijk interesse om de opleiding te gaan volgen. Aanvrager concludeert op grond hiervan dat sprake is van een potentiële instroom van ca. 90 studenten. Er is geen correctie toegepast op de resultaten van de enquête. Aanvrager geeft aan dat zij voornemens is om het eerste jaar met maximaal 30 studenten te beginnen om de kwaliteit van de opleiding te kunnen waarborgen en dat zij daarna rekent op uitgroei tot 100 masterstudenten per jaar. Bij die groeiprognose is geen tijdsfad aangegeven.

Aanvrager heeft geen arbeidsmarktonderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksbureau. Aangezien er nog geen master Jeugdrecht bestaat is er nog geen referentiekader voor de arbeidsmarktperspectieven in deze sector. Wel heeft aanvrager steunverklaringen ontvangen van een aantal potentiële werkgevers en hebben enkele van deze potentiële werkgevers ook hun visie gegeven op het toekomstperspectief voor afgestudeerde masterstudenten Jeugdrecht op de arbeidsmarkt. De Rechtbank Den Haag heeft een grote familierechtkamer en is nationaal bevoegd in familiezaken betreffende buitenlandse akten (geboorte, huwelijk etc.) en bij internationale kinderonvoeringen. De voorzitter van de Rechtbank heeft aangegeven dat er in de toekomst, door de vergrijzing binnen de rechterlijke macht en door het gebrek aan specialisatie bij masterstudenten Nederlands recht, toenemende behoefte zal zijn aan juristen gespecialiseerd in jeugdrecht. De Vereniging voor Familie- en Jeugdrecht schetst eenzelfde beeld. Ook bureau Jeugdzorg, de Kinderombudsman, het onderzoeksinstituut Verwey-Jonker en een advocatenkantoor gespecialiseerd in kinderrecht geven aan dat er zowel een vervangings- als een uitbreidingsvraag is naar juristen met kennis van nationaal en internationaal jeugdrecht. Deze vraag is volgens aanvrager moeilijk kwantificeerbaar en er is geen cijfermatig onderbouwde schatting gegeven van het aantal 'jeugdjuristen' dat een positie op de arbeidsmarkt kan verwerven.

Gelet op het belang dat wordt gehecht aan de verdere ontwikkeling van dit rechtsgebied en het feit dat de onderhavige aanvraag de eerste op dit terrein is oordeelt de commissie dat het voornemen van de Universiteit Leiden op de langere termijn niet leidt tot substantieel nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het betreffende onderwijsterrein.

Daarbij zij aangetekend dat de absorptie van 'jeugdjuristen' op de arbeidsmarkt bij nieuwe aanvragen de komende jaren nauwlettend in het oog gehouden zal moeten worden en dat toekomstige vergelijkbare aanvragen van andere instellingen met terughoudendheid benaderd zullen worden door de commissie.

*Beoordeling voorwaarde e Beleidsregel*

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. In haar overwegingen heeft de commissie betrokken dat de master Jeugdrecht is verbonden aan de leerstoel Jeugdrecht binnen de faculteit rechten. Deze faculteit werkt op het gebied van kinderrechten samen met de faculteit sociale wetenschappen en met de medische faculteit in het 'Leiden Interdisciplinary Network on Child Abuse and Neglect' (LINC). Aanvrager heeft inhoudelijke samenwerking met de familiekamer van de Rechtbank Den Haag aangetoond alsmede de verbondenheid met het Kinderrechtenhuis te Leiden waarin diverse internationale kinderrechtenorganisaties en de Leidse kinderrechtswinkel zijn gehuisvest. De afdeling Jeugdrecht van de Universiteit Leiden werkt bovendien intensief samen met de Kinderombudsman door de staf van de Kinderombudsman te scholen en gezamenlijk kinderrechtenprojecten te realiseren. De opleiding kan aansluiten bij het European Network of Masters in Children's Rights, bestaande uit 20 Europese universiteiten die onderwijs- en onderzoeksprogramma's inzake kinderrechten verzorgen.

pagina 4 van 5 De Leerstoel Jeugdrecht en de ontwikkeling van de masteropleiding Jeugdrecht worden deels gefinancierd door Unicef en Stichting Maan.  
De commissie concludeert dat is voldaan aan voorwaarde e van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

  
drs. N.M. Verbraak  
voorzitter

**Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding**

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4.1 van deze beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen ten minste voldoet aan één van de voorwaarden a, b of c en tevens aan de beide voorwaarden d en e.

Volgens voorwaarde a draagt de opleiding aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

Volgens voorwaarde b draagt de opleiding aantoonbaar bij aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Volgens voorwaarde c wordt de opleiding gevestigd in een landsdeel waarover bestuurlijke afspraken met de Minister zijn gemaakt om de kennisinfrastructuur aldaar te versterken, om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen.

Op grond van voorwaarde d mag realisering van een opleiding op langere termijn niet leiden tot substantieel, of indien aan voorwaarde c is voldaan tot bovenmatig, nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Volgens voorwaarde e is de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur voldoende verzekerd.